

**Propostes de treball elaborades per
Jesús Cortés**

Lucrecia Borja

Victor Hugo

Introducció i versió / Jesús Cortés

TEATRE
bromera

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Jesús Cortés, 2010

A. SOBRE LA INTRODUCCIÓ

1. A partir del que diu la Introducció i d'altres fonts informatives:
 - 1.1. Elabora un estudi cronològic de les distintes etapes polítiques que s'esdevingueren a França durant el segle XIX.
 - 1.2. Inclou els noms dels principals governants de cadascuna d'elles, com també els seus objectius polítics.
 - 1.3. Repassa els corrents estètics del segle XIX francès, i descriu-ne les seues característiques generals.
 - 1.4. Fes una relació dels principals autors que els coneixen, com també de les seues obres més importants.
2. Esbrina i comenta les coincidències/diferències entre el Romanticisme i la Renaixença.
3. Analitza els gèneres literaris, els autors i les obres que millor representen la Renaixença valenciana.
4. En funció dels anys d'estrena o de publicació, estableix un paral·lelisme entre les obres dels autors francesos i les dels autors valencians en el segle XIX.
 - 4.1. Quines eren les temàtiques que abordaven uns i altres?
 - 4.2. Hi trobes coincidències? Raona la resposta.
 - 4.3. Pels temes que has trobat, quines diries que eren les preocupacions dels autors, tant francesos com valencians, a l'hora de confeccionar les seues obres?

5. Informa't sobre les diferents peces teatrals que va estrenar Hugo, a més de les que s'esmenten a la Introducció, i redacta un informe sobre l'actuació que la censura va tenir sobre aquestes.
 - 5.1. Esbrina quina ha sigut la funció de la censura al llarg de la història.
 - 5.2. Determina com va actuar la censura sobre autors i obres del nostre àmbit lingüístic durant els segles XIX i XX.
 - 5.3. Consideres que la censura és cosa del passat o que, en certa manera, no ha desaparegut del tot? Explica't.
 - 5.4. Busca casos actuals de censura de qualsevol tipus i fes-ne una relació. Comenta'ls i explica si creus que els casos que hages trobat estan justificats.

B. SOBRE ELS BORJA

1. El mite de la família Borja forma part de la nostra cultura i ha arribat als nostres dies en forma de novel·les, d'assajos, i fins i tot d'adaptacions cinematogràfiques.
 - 1.1. Sense cap indagació prèvia, digues el que sàpies de la família Borja.
 - 1.2. Redacta un informe sobre la funció que desenvolupaven els estats pontificis durant el segle XV, a Itàlia.
 - 1.3. Dibuixa un mapa de la Itàlia renaixentista del final del segle XV, amb els diferents estats pontificis que la formaven.
 - 1.4. Dissenya l'arbre genealògic de la família Borja, i fes un resum biogràfic dels seus integrants més coneguts.

2. La llegenda negra dels Borja ha passat a la posteritat com un mite de la cultura popular.
 - 2.1. Confecciona una relació de deu obres literàries actuals, de qualsevol gènere, basades en la família Borja.
 - 2.2. Agrupa les obres que hages trobat per gèneres literaris.
 - 2.3. Entre les obres de ficció i de no-ficció, a quines donaries més credibilitat a l'hora d'adquirir coneixements sobre els Borja? Explica't.
 - 2.4. Després de llegir aquest text de l'assagista valencià Joan Fuster, realitza les activitats següents:

Confesse que m'emportaré una gran desil·lusió, si un dia, com molts valencians volen, es demostra que la llegenda criminosa dels Borja és, efectivament, una invenció malèvola. I ho lamentaria per la mateixa raó que els meus compatriotes, amb tota la seua bona fe, se senten impulsats a rehabilitar-los: per simple amor propi local. Sí: em sabria greu de veure el cèlebre llinatge pontifici convertit, per obra i gràcia de la veritat històrica, en una col·lecció de mediocritats grises i benefactores, sense punyals, ni metzines, ni incestos, ni sacrilegis, ni res de tot això. Ho dic amb tota la bona fe –també jo– de què sóc capaç. Serà cert o no el que la fama –la mala fama– conta d'aquella enorme família de Xàtiva: però em pense que si ara la puc qualificar d'«enorme» o de «cèlebre» és només per la truculència grandiosa que l'envolta.

[...] hi ha una cosa indiscutible, i és que els Borja no van ser grans en la pràctica de la virtut [...] De

manera que, en la hipòtesi de desposseir-los de la seua tràgica aurèola, esdevindrien uns tipus gairebé vulgars i poc satisfactoris per a la nostra vanitat pairalista. I això fóra terrible: fóra estafar-nos un veritable «timbre de glòria» [...]

Joan FUSTER

Diari, (dia 4 d'abril de 1955)

Obres Completes, 2

Edicions 62, Barcelona

- 2.4.1. Aclareix el significat dels termes o expressions següents: *llegenda criminosa*, *metzines*, *incestos*, *sacrilegis*, *tràgica aurèola*, *vanitat pairalista*, *timbre de glòria*.
- 2.4.2. Enuncia amb les teues paraules la tesi o idea principal que defensa el text.
- 2.4.3. Exposa la teua opinió (acord o desacord) sobre aquesta tesi, amb arguments a favor o en contra.
- 2.4.4. Qualifica el to del text amb algun o alguns dels adjectius següents, tot justificant per què mereixen la/les qualificació/ons que tries: absurd, irònic, original, exagerat, humorístic, provocador, lògic...

C. SOBRE L'OBRA

1. Assenyala les diverses formes o subgèneres que pot adoptar el gènere teatral, i posa exemples d'autors (i d'obres) que les conreen.

2. Determina i indica el tema de *Lucrecia Borja*.
 - 2.1. Creus que el tema que es tracta és apropiat per a una obra de contingut didàctic? Argumenta-ho.
 - 2.2. En l'obra hi ha, almenys, dos moments en què el tema en qüestió destaca per sobre de tot. Quins diries que són?
 - 2.3. Demuestra raonadament si aquest tema encaixaria, o no, en una obra actual.

3. Inventat un argument per a una obra basada en la amoralitat i en la capacitat de perdó de l'ésser humà.
 - 3.1. Quin gènere literari triaries per a la teua obra? Explica per què el triaries.
 - 3.2. Per què en descartaries uns altres?

4. Si el personatge de Lucrecia Borja fóra masculí, penses que el desenvolupament de la trama seria el mateix? Per què? Què condiciona aquest desenvolupament?

D. SOBRE L'ESTRUCTURA I EL CONTINGUT

1. La divisió de l'obra en tres parts (començament, nus i desenllaç) es veu clarament diferenciada. Indica quines escenes pertanyen a cadascuna d'aquestes parts.

2. Dins del començament, quan penses que el lector-espectador veu atrapada la seua atenció per a seguir llegint el text o per a seguir atenent a la representació? Comenta la teua resposta, i indica si hi ha coincidència entre el lector i l'espectador segons els moments triats.

3. Creus que durant el transcurs dels fets hi ha elements fins a cert punt forçats perquè l'acció encaixe amb lògica? Enumera'ls i explica per què els has triat.
4. Reestructura l'obra en cinc actes, i redueix el temps de l'acció a un sol dia.
 - 4.1. Quines dificultats has trobat?
 - 4.2. Quins canvis, si n'hi ha hagut, has introduït?
 - 4.3. Explica la raó d'aquests canvis.
5. Escriu un resum amb els fets més importants de *Lucrecia Borja*.
 - 5.1. Quina diries que és l'espurna que provoca el conflicte de la trama? Demostrea-ho.
 - 5.2. Esbrina què hi ha de vertader (V) o de fals (F), històricament parlant, en la següent relació:
 - Mort de Joan de Borja a mans de Cèsar Borja.
 - Cavalcada de Lucrecia Borja al monestir de Sant Sisto.
 - Presca de Rimini als Malatesta.
 - Ambaixada veneciana al ducat de Ferrara per la presa de Rimini.
 - Morts ordenades per Lucrecia Borja de Galeas Accaioli, Guifry Buondelmonte, Manfredi de Curzola, Spadacappa.
 - Pierre Capra, bisbe de Pesaro.
 - Lucrecia Borja, governanta de Spoleto.
 - Mort per enverinament del soldà Zizim, germà de Baiazet.
 - Els Borja, emparentats amb els Llançolo o Llançoli.

- 5.3. En el desenllaç de l'obra, Hugo fa referència a un romanç espanyol de la literatura medieval, el *Romance de los Infantes de Lara*. Busca informació sobre aquesta obra i realitza les activitats següents:
- Resumeix l'argument del romanç.
 - Determina si la referència inclosa a *Lucrecia Borja* és exacta o no. Per què?
 - Demuestra si el raonament de Gennaro, a l'hora de portar a col·lació aquest romanç, justifica les seues intencions? Argumenta la teua resposta.
- 5.4. Durant el sopar que es du a terme al palau de la princesa Negroni, hi ha un moment puntual que resulta especialment irònic, al caire de l'humor negre. De quin moment diries que es tracta? Raona la teua resposta.

E. SOBRE ELS PERSONATGES

1. Confecciona una llista dels personatges de l'obra, tant dels que apareixen en escena com dels que tan sols són al·ludits, i fes-ne dos grups, un d'històrics, i un d'inventats per l'autor. Emparenta uns i altres segons indica el text.
2. Tria quatre adjectius per a descriure, segons la seua manera de comportar-se i de parlar, els personatges més representatius de l'obra.
3. Fes una descripció física dels personatges tal com te'ls imaginaries en una representació.

4. Comenta quina funció desenvolupen els personatges de Gubetta i Rustighello dins de la trama de l'obra. En quins estrats socials, o en quins ambients, diries que podríem trobar uns personatges com aquests en l'actualitat?

5. Defineix el soliloqui o monòleg, i assenyala, si escau, quins personatges fan servir aquest recurs i en quins moments de l'obra.

6. Imagina't que ets un policia que ha d'investigar els fets luctuosos ocorreguts al palau de Ferrara.
 - A qui interrogaries?
 - Inventa't els interrogatoris que formarien part de l'informe policial.
 - Redacta l'informe segons els resultats aportats pels interrogatoris. S'ajusta el contingut de l'informe a la realitat que coneixes com a lector de l'obra? Explica-ho.